

TIL GRØNLANDS

av Petur Mohr Dam

III.

Viðari rættindi í Grönlandi vinnast einans við vinarlagi.

Inni á fjórðunum í Grönlandi er sum longu sagt almikið av fiski.

At tað er eitt glasligt mál hjá okkum Føroyingum at sleppa at vera við í veiðini har er eyðvitað. Men tað verður ætlandi at vara eina løtu enn, áðrenn hesin spurningur er greiddur.

Men fyrri at vinna á mál her ræður um at vinna Grönlandingar sum vinir.

Samarbeiði við Grönlandingar er tí ein hin týðing ræsti spurningur fyrri okkum.

At hetta samarbeiði eisini kann koma at hava mesta týðning, fyrri Grönlandingar kemur okkum bara væl við. Tí ásannanin av tí vil gera tað lættari hjá okkum at fáa samarbeiði í lag.

Men rætt nú liggur ikki so væl fyrri samarbeiðinum viðvíkjandi.

Tað er ongum loynt, at Grönlandingar eru vorðin varnir yvir fyrri Føroyingum. Ein misskiljan er komin teirra og okkara millum.

Hesa misskiljan megu vit royna sum best at fáa burturjavnaða. Og hin besti og beinsti vegin er, at vit hvør í sínum lagi allastaðni og í øllum føri, sum til ber, royna at dugna Grönlandingum so væl, vit kunna og vera teirra hollu vinir. Hetta er eisini ein hugnalig stöð og eitt aðalt og verðugt mál at seta sær. At hjálpa tí, ið aftari stendur á livsins leið, ber altíð mikið livsvirði við sær til tann, ið rættur ta hjálpani hondina.

Vit megu skapa álit og treysti til okkara hjá tí grönlandsku fólkinum.

Tað er eyðvitað, at eydnast tað okkum at skapa hetta álit, vilja Grönlandingar fegnast arbeidda í felag við okkum. Tí fáur og eingin tjóð kann sum tann føroyska vera teimum at gagni.

Tað er rætt, sum ein av teimum leiðandi Grönlandingum ásannaði — vit vóru vorðin vinir —: Føroyingar standa næstir Grönlandingum í lagnufelagsskapi, vinnulivi og livshátti og eru tí teir, sum Grönlandingar náttúrliga og best eiga at læra av.

Í ásannan av hesum umstøðum og av, at tað eigur at vera okkum ein kær skylda at dugna og hjálpa teirri litlu grönlandsku tjóðini tað sindrið, ið vit við arbeiddi okkara eru fórir at gera, legði eg min politikk á ferðini til tey ymsu plássini har uppi við skapan av vinarlagi og samarbeiði okkara og grönlandinga millum sum endamál.

Eg taki upp aftur her fyrstu talu mína, ið var hildin út frá hesum sjónarmiði:

„Grönlændere,
Kære venner og Kammerater!

Det er mig en stor glæde at få lejlighed til på det færøske landstyes, lagtingets og hele det færøske folks vegne at frembære de venligste hilsener til Dem med de hjerteligste ønsker om en lys og lykkelig fremtid for Grönland og dets befolkning.

Jeg har fra bøgerne og ikke mindst fra mine kammerater, der har arbejdet og fisket heroppe, hørt så meget betagende om Grönland, og med mit besøg i Deres vældige og vidunderlige land er et af mine længsels mål gået i opfyldelse.

Landet er stort og skönt, men dets naturkræfter er også gigantiske og hårde og har igennem århundreder budt landets indbyggere et liv, der vel har været fyldt med jagtlivets spænding og eventyr, men som har været en uafsluttelig kamp ved minimumsgrænsen for menneskenes eksistens.

Det må i sandhed aftvinge den allerstørste respekt, at landets befolkning er kommet igennem denne kamp, hvorved den har gjort sig værdig til frem for nogen anden at nyde godt af de muligheder, som synes at tegne sig i perspektiver for fremtidens Grönland.

Delagtiggørelsen i og udnyttelsen af disse muligheder vil også komme til at koste kamp, slid, de største anstrengelser og energiudfoldelser. Men det er min fulde overbevisning, at efterkommerne af dette lands store fangere vil på fiskeriets og andre erhvervslivets områder vise sig lige så ferme, adrætte og dygtige som forfædrene på jagtlivets område.

Men der må en omstillings — og lærdomstid til. Ingen er født med kunsten. Tiden er kostbar. Hver generation kræver sit — sin andel i livets goder. Derfor gælder det om at finde den korteste og letteste vej til erholdelse af den fulde dygtighed. Men for et folk, som igennem lange tider har været isoleret og afskåret fra den gensidige påvirkning ved forbindelser med andre folk, er det ikke altid så let.

Jeg har anstrengt mig for at lægge øret til det grönlandske folk og suge noget af dets åndedræt til mig. Den spørgende tilbageholdenhed og forsigthighed for ikke at sige ængstelse over for det nye, forstår jeg så godt ud fra mit eget folks historie. Også vi var i lange tider undergivet monopol, og vi var meget stærkt isoleret fra omverdenen. Også mange af vore folk var tilbageholdende, stod forsigte og ængstelige over for det nye, ja, kæmpede ligefrem imod at gå ud af de gamle folder og strække vingerne for at give sig i flok og samvirke med den øvrige verden, først og fremmest nabofolkene. Men isolationen blev brudt.

Det færøske folk evnede at strække vingerne og komme i fri forbindelse og samarbejde med den øvrige verden.

Det tog tid at lære og gå over til nye driftsformer.

Men det gik.

Der mødte os ikke store rigdomme — det sker meget sjældent for ikke at sige aldrig for en fiskerbefolkning. Men ved hårdt arbejde gik vi fremad og opad, som det så smukt hedder ombord i et af marinens fartøjer.

Ved kamp og nøjsomt slid står Færøerne idag med en fiskerflåde, der strækker sig over hele skalaen med store damptrawlere, store skonnerter, motortrawlfartøjer, snurrevådsbåde fra 25 til 80 tons, langlineskibe, mindre motorbåde og åbne både med eller uden motor, en fiskerflåde, der er i stand til at søge alle fiskefelter, og som i forhold til folket og landet, der ejer den, kan måle sig med hvilken som helst anden nations fiskerflåde.

Det er som allerede antydnet ikke noget land, der har større skæbneløsskab med Grönland end Færøerne, og jeg føler mig overbevist

om, at Grönlænderne, der efterhånden er blevet en decideret fisker-nation ligesom Færingerne, ikke kan finde noget folk, som de med større udbytte kan arbejde sammen med end Færingerne, og jeg ved, at der ikke findes nogen, som Færingerne hellere vil arbejde sammen med end Grönlænderne. Ja, jeg er i stand til at gentage det af Færingerne allerede i 1828 fremsatte tilbud til Grönlænderne om, at man fra færøsk side gerne vil give et vist antal grönlandske fiskere plads ombord i de forskellige typer af færøske fiskerskibe til samme løn, arbejds- og andre betingelser som de særlig fiskeriet ved Grönland indenfærøske fiskere har. Dette gælder for så vel som udenfor territorialgrænsen. Dertil vil jeg som formand for driftsrådet for Færøernes næststørste fiskerivirksomhed, et andels-selskab, som ejes af fiskerne og arbejderne på denne drifts vegne som en underretning af vor gode vilje til at stille vore erfaringer på fiskeriet område til rådighed for Grönlænderne og samarbejde med dem, udtale, at man, om Grönlænderne ønsker det, gerne i vintertiden, da det på grund af isvanskeligheder ikke er muligt at drive fiskeri på en stor del af Grönland, vil give plads for nogle raske grönlandske fiskere om bord i selskabets to trawlere, hvorved de kan få lejlighed til at

sætte sig ind i disse skibes fiskeri på fiskefelter, der ligger langt borte fra de grönlandske fiskebanker.

Jeg håber, at Grönlænderne er beslægtet af den samme gode samarbejdsvilje.

Jeg vil føle det som en lykkelig dag, da et sådant samarbejde er blevet etableret med gensidig tillid til hinanden og i erkendelsen af, at man udfylder hinandens tarv således, at Færingerne lader deres erfaringer på alle fiskeriets områder komme Grönlænderne til gode, og Grönlænderne til gengæld giver Færingerne gode arbejdsvilkår på de forskellige grönlandske fiskefelter indenfor som udenfor søterritoriet.

Da vil lykkens og fremskridtets sol skinne over vore to små fisker-nationer.

En lys og lykkelig fremtid for Grönland og Grönlænderne."

Tað er mær ein gleði at kunna siga, at okkara millum Grönlandinga, Dana og mína, sum vóru í ferðalagi, var hitt besta vinarlag og samrenning, um tað fyrri okkum Føroyinga hugnaliga mál, ið er, at skapt verður fatan av hvörjum øðrum og viljin til samarbeiði millum allar triggjar partarnar — Grönlandingar, Føroyingar og Danir — um vinnulivsuppgávurnar í Grönlandi.

(Frh. á 4. síðu.)

Skipafelagið Føroyar

Telefonir 209 171 274

Tórshavn

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kríggstrygging .. telf. 372
Føroya Brunatrygging .. telf. 372

Føroya Sjóvátrygging ... telf. 372
Føroya Vanlukkutrygging telf. 221

Va tryggja:

Bátar - skip - vørur - hús - innbúgv - ferðagoðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging -

Færøsk Margarine

VITA No 1

Vitaminiseret

Færøsk Produkt.

Fint Produkt.